
Second opinion onderzoeksrapport Panteia

---

datum 24 maart 2021

in opdracht van Vereniging Beveiligingsorganisaties Nederland

auteurs dr. Gerben de Jong, dr. Christiaan Behrens, prof. dr. Erik Brouwer

Rapportnummer 2021-23

Copyright © 2021 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Dit is een vertrouwelijke notitie opgesteld voor de Vereniging Beveiligingsorganisaties Nederland. Het is niet geoorloofd gegevens uit deze notitie te gebruiken zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

Samenvatting

Het onderzoek van Panteia uit 2020 kan niet worden gebruikt ter onderbouwing van het al dan niet bestaan van verschillen tussen de VBe NL leden en NVB leden. De gebruikte onderzoeksmethoden zijn gevoelig voor meetfouten en bovenal niet geschikt om uitspraken te doen over de mate waarin VBe NL en NVB leden van elkaar verschillen daar waar het de bedrijfswerkzaamheden en de organisatie van de arbeid betreft. Buiten deze bezwaren leidt onze analyse van de door Panteia verzamelde data over bedrijfswerkzaamheden tevens tot de conclusie dat de leden van beide brancheverenigingen statistisch significant van elkaar verschillen in de bedrijfswerkzaamheden die zij uitvoeren. De telefonische steekproef gebruikt voor het onderzoek naar verschillen in de organisatie van arbeid is klein, niet representatief en bevat geen VBe NL leden, waardoor een vergelijking tussen beide brancheverenigingen niet mogelijk is.

Aanleiding

In 2020 heeft de Nederlandse Veiligheidsbranche (NVB) Panteia gevraagd een rapport te schrijven waarin een vergelijking wordt getrokken tussen leden van de NVB en de leden van de Vereniging Beveiligingsorganisaties Nederland (VBe NL). In opdracht van de VBe NL, beoordeelt SEO Economisch onderzoek (SEO) als second opinion de kwaliteit van dit rapport en de validiteit van de daarin getrokken conclusies.

Het onderzoeksrapport van Panteia bestaat uit twee losstaande onderzoeken. In het eerste onderzoek staat de vraag centraal of de leden van de VBe NL verschillen van de leden van de NVB als het gaat om bedrijfswerkzaamheden (o.a. particuliere beveiliging, evenementen en -horecabeveiliging en niet-vergunningplichtig beveiligingswerk). Het tweede onderzoek kijkt naar verschillen tussen de leden van de VBe NL en NVB op het gebied van de inzet van flexibele arbeid (d.w.z. oproepkrachten, uitzendkrachten en zzp'ers). Op beide (deel)onderzoeken gaan wij hieronder in detail in.

Onderzoek naar verschillen in bedrijfswerkzaamheden

Onderzoeksmethode gevoelig voor meetfouten

- De gehanteerde onderzoeksmethode in dit (deel)onderzoek is het consulteren van de websites van VBe NL en NVB leden. Deze onderzoeksmethode is gevoelig voor meetfouten, onder andere omdat het op websites niet altijd duidelijk is welke diensten worden aangeboden. Panteia

erkent dit zelf op p.12 van het rapport “*Wanneer de bedrijfswerkzaamheden van NVB leden niet eenduidig van de website kunnen worden afgelezen dan controleren we de gevonden informatie met de NVB leden in de telefonische gesprekken (...)*”. Het is niet aannemelijk dat er enkel onduidelijkheden waren op de websites van de 17 NVB leden die telefonisch geconsulteerd zijn. Daarmee rijst de vraag wat er gedaan is bij onduidelijkheden over de informatie op de websites van de VBe NL leden (n=74) en de niet-geconsulteerde NVB leden (n=36).

- Het is daarbij aannemelijk dat het verzamelen en coderen van informatie op websites de ene keer tot een andere dataset leidt dan de andere keer. Bij dergelijke dataverzamelmethode speelt subjectiviteit onherroepelijk een rol. Een gangbare manier om subjectiviteit te beperken is om te werken met meerdere, onafhankelijke codeurs, waarbij bv. één persoon codeert en de ander re-liceert, en de uitkomsten vervolgens worden vergeleken om ambiguïteiten te identificeren en op te lossen. Uit het rapport van Panteia blijkt niet dat een dergelijke aanpak is ingezet of dat er andere maatregelen zijn genomen om de betrouwbaarheid van de data te garanderen.

Onderzoek kijkt enkel naar de extensieve marge

- Bij het raadplegen van de websites is enkel uitgegaan van de extensieve marge (welke diensten worden aangeboden?) en niet gekeken naar de intensieve marge (hoeveel van elk soort dienst wordt er uitgevoerd?). Deze onderzoeksmethode is niet geschikt om uitspraken te kunnen doen over *de mate* waarin leden van brancheverenigingen zich bezighouden met de verschillende type beveiligingswerkzaamheden. Bijvoorbeeld, een bedrijf die zich voor 1/100 deel bezighoudt met evenementen en horecabeveiliging en verder louter particuliere beveiliging uitvoert (het overige 99/100 deel) wordt beschouwd als zijnde *identiek aan* een bedrijf dat evenredig actief is in de evenementen en horecabeveiliging en particuliere beveiliging (50/100 voor beide type werkzaamheden). Hieraan gerelateerd tellen kleine bedrijven even zwaar mee als (veel) grotere bedrijven. De keuze voor een uniforme weging is niet evident en wordt tevens niet onderbouwd in het Panteia rapport.
- De volgende twee factoren verhefven de mogelijke *bias* die optreedt door de focus op de extensieve marge:
  - Voor veel ondernemingen dient de website primair als marketinginstrument: niet alle diensten die door ondernemingen op websites worden aangeboden worden ook daadwerkelijk uitgevoerd. Bedrijven zullen in de regel eerder geneigd zijn om een groter aanbod op de website te presenteren dan dat zij in werkelijkheid uitvoeren. Dit zorgt ervoor dat bedrijven er op basis van de op hun websites vermarkten diensten *per definitie* meer op elkaar lijken, dan in de praktijk wellicht het geval is.
  - Uit de bijlagen bij het rapport blijkt dat verschillende rechtsvormen binnen dezelfde ondernemingsgroep (soms) als losstaand onderzoekssubject worden beschouwd. Het is niet duidelijk welke regel hiervoor is gehanteerd. Doordat elk onderzoekssubject vervolgens dezelfde weging (één) meekrijgt, heeft de specifieke keuze die hierin gemaakt wordt een potentieel grote invloed op de onderzoeksresultaten. Panteia rapporteert geen gevoeligheidsanalyses die deze zorgen wegnemen.

Conclusies die uit de data worden getrokken zijn statistisch onjuist

- Wanneer we bezwaren over gevoeligheid voor meetfouten terzijde schuiven en ons gelijk aan Panteia beperken tot het analyseren van de extensieve marge, dan leidt onze analyse van de door Panteia verzamelde data tevens tot de tegengestelde conclusie.

- Uit de tabel op p.15 van het rapport concludeert Panteia op p.16 dat “Uit de vergelijking van de bedrijfswerkzaamheden van de NVB leden en de VBe NL leden blijkt dat de meerderheid van de leden van beide brancheorganisaties gecombineerde bedrijfswerkzaamheden uitvoert.” Evenwel kan op basis van deze tabel ook een hele andere conclusie worden getrokken en zou deze tegengestelde conclusie vanuit statistisch oogpunt ook *moeten* worden getrokken:¹
  - Uit de eerste rij blijkt dat VBe NL leden 12 procentpunt vaker actief zijn met gecombineerde (beveiligings)werkzaamheden (57 procent voor VBe NL leden om 45 procent voor NVB leden, zie Tabel A). Dit verschil van 12 procentpunt vertegenwoordigt een relatief verschil van 26,7 procent ten opzichte van het percentage NVB leden dat gecombineerde werkzaamheden doet.² Oftewel, de kans dat een VBe NL lid gecombineerde werkzaamheden doet is meer dan een kwart groter dan de kans dat een NVB lid gecombineerde werkzaamheden doet.
  - Uit de tweede rij blijkt dat 19 procent van de VBe NL leden enkel particuliere beveiliging doet ten opzichte van 45 procent van de NVB leden. In relatieve zin, is de kans dus meer dan twee keer zo groot dat een NVB lid louter actief is in de particuliere beveiliging dan een VBe NL lid.
  - Voor wat betreft leden die alleen evenementen- en horecabeveiliging doen, is de kans juist meer dan twee keer zo groot voor de VBe NL leden dan dat deze is voor de NVB leden (23 procent tegenover 9 procent).
  - Met behulp van de Pearson chi-kwadraattoets kan getest worden of deze geobserveerde verschillen tussen VBe NL leden en NVB leden ook statistisch significant zijn.³ Deze test toont aan dat er een statistisch significant verband is tussen de (beveiligings)werkzaamheden die een onderneming uitvoert en het lidmaatschap van de ene dan wel de andere branchevereniging ($\chi^2=11.404$, $df=2$, $p<0.01$).
  - Vervolgens kunnen we middels de zogenoemde ‘adjusted Pearson residuals’ onderzoeken welke verschillen aan de basis liggen van dit statistisch significante verband.⁴ Hieruit blijkt dat dit verband met name gedreven wordt door een significant verschil in de kans om alleen actief te zijn in de particuliere beveiliging (hoger voor leden van de NVB; lager voor leden van VBe NL).
- Samenvattend kan gesteld worden dat zowel uit het vergelijken van de ruwe percentages als uit het toepassen van de gangbare statistische toets de getallen in de tabel (i) blijk geven van significante verschillen in de bedrijfswerkzaamheden tussen VBe NL leden en NVB leden, en (ii) dat dit verschil zich met name uit in de relatieve grotere kans dat leden van de NVB alleen particuliere beveiliging doen.

¹ We merken op dat de percentages genoemd in de tekst van het Panteia rapport niet overeenkomen met de percentages getoond in de tabel gerapporteerd in het Panteia rapport (zie verschil percentages in tekst en tabel op p.15). Omdat we geen aanwijzing hebben welke van deze cijfers correct zijn, gaan we vooralsnog uit van de percentages in de tabel. Overigens volgt uit de percentages genoemd in de tekst dezelfde conclusie van een significante verschil in de bedrijfswerkzaamheden tussen VBe NL leden en NVB leden.

² Dit relatieve verschil is als volgt te berekenen: $((57 - 45)/45) * 100$.

³ Dit is de gangbare statistische toets om na te gaan of twee verdelingen (proporties) statistisch significant van elkaar verschillen. In dit specifieke geval gaat het om het verschil in de verdelingen van leden over de verschillende beveiligingswerkzaamheden tussen de twee brancheverenigingen.

⁴ Deze residuen zijn een maatstaf van het verschil tussen het geobserveerde aantal leden in elke cel (=combinatie van branchevereniging en beveiligingswerkzaamheid) en het verwachte aantal *in de hypothetische situatie dat er geen verband tussen beveiligingswerkzaamheid en branchevereniging was geweest*.

Onderzoek naar verschillen in de organisatie van arbeid

Zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de gebruikte steekproef is problematisch

- De telefonische steekproef die voor dit (deel)onderzoek is gebruikt telt 17 bedrijven (waarvan 2 middels een schriftelijke reactie). Onafhankelijk van de vraag of deze 17 bedrijven representatief zijn (zie punt hieronder) is het de vraag of het hier om een steekproef van een voldoende grote omvang gaat, zeker omdat uit het Panteia rapport blijkt dat het hier met name de kleinere NVB leden betreft en de steekproefomvang uitgedrukt in FTE daarmee waarschijnlijk kleiner is dan de steekproef uitgedrukt in aantallen bedrijven. Bedrijven zijn daarbij zeer heterogeen in de organisatie van arbeid, zoals ook blijkt uit de navraag van Panteia (zie, o.a., tekst op p.17 van het rapport). In de regel geldt dat hoe heterogener de doelpopulatie, hoe groter de steekproef die nodig is om conclusies te kunnen generaliseren.
- Uit het rapport van Panteia blijkt dat de steekproef niet op aselechte wijze tot stand is gekomen. Het valt daarbij op dat er bewust organisaties zijn geselecteerd die het meest vergelijkbaar waren met de VBe NL leden *“Voor de telefonische bevraging zijn NVB leden benaderd die qua omvang en bedrijfswerkzaamheden vergelijkbaar leken met VBe [NL] leden”* (p.12). In een onderzoek waarbij juist een toets op de verschillen (dan wel overeenkomsten) van de leden van de twee brancheverenigingen centraal staat is een dergelijke selectiemechanisme niet wenselijk, omdat hiermee (onbewust) geselecteerd kan worden op uitkomsten. Dat er verder ook een vrij groot percentage non-response was (43% van de benaderde partijen heeft niet gereageerd), versterkt mogelijke zorgen over een niet-representatieve steekproef. Wellicht dat partijen die in de markt weleens met VBe NL leden te maken hebben eerder geneigd waren om deel te nemen aan het onderzoek. Het zijn juist deze partijen waarbij op voorhand verwacht mag worden dat zij het meest vergelijkbaar zijn met de VBe NL leden.
- We merken ook op dat voor dit (deel)onderzoek enkel NVB leden zijn geconsulteerd. Tot in hoeverre zijn de leden van de NVB onbevooroordeelde onderzoekssubjecten? En kan het feit dat partijen *“eerst door de NVB benaderd en gevraagd (zijn, red.) om medewerking te verlenen aan het onderzoek”* (p.13) de onderzoeksresultaten beïnvloed hebben? De eerste vraag geldt natuurlijk evenzogoed voor de VBe NL leden. Deze zijn echter niet meegenomen als onderzoekssubjecten in dit (deel)onderzoek, waardoor er op dit onderdeel (organisatie van arbeid) eigenlijk ook geen vergelijk kan worden getrokken tussen de leden van de beide brancheverenigingen.

Onderzoekperiode is mogelijk niet representatief

- Op p.13 van het rapport staat dat *“deze interviews zijn afgenomen in de periode maart t/m begin juni”*. De steekproefperiode viel daarmee gelijk met de uitbraak van het coronavirus in Nederland en de eerste lockdown die daarop volgde. Het betrof hier een uitzonderlijke periode die mogelijk niet representatief is voor de normale gang van zaken in de sector. Bijvoorbeeld, bedrijven kunnen te maken hebben gehad met vraaguitval of het (tijdelijk) stopzetten van reguliere opdrachten. Aan de andere kant, hebben bedrijven in deze periode misschien ook wel meer tijdelijke opdrachten gekregen. Dergelijke verschuivingen kunnen een invloed hebben op de verhouding tussen het aandeel flexibele arbeid in vergelijking met het aantal vaste contracten.
- Mogelijk speelt ditzelfde probleem ook voor het (deel)onderzoek naar verschillen in bedrijfswerkzaamheden, zij het dat de content op websites waarschijnlijk pas met enige vertraging beïnvloed wordt door de uitbraak van de coronacrisis. Los daarvan is het de vraag tot in hoeverre de (deel)onderzoeken de situatie reflecteren zoals die was ten tijde van de algemeen verbindend verklaring.

Wederom ligt de focus op extensieve marge

- Ook in het (deel)onderzoek naar organisatie van arbeid is er met name aandacht besteedt aan de extensieve marge (bv. inzet van flexibele arbeidskrachten) en minder naar de intensiteit waarmee e.e.a. gebeurt (bv. hoe vaak er gebruik wordt gemaakt van flexibele arbeidskrachten). Bijvoorbeeld daar waar het gaat om *de mate* van het gebruik van flexibele arbeid wordt enkel gezegd dat deze verschillend is over de geconsulteerde bedrijven “*De verhouding tussen het aandeel flexibele arbeid in vergelijking met aantal vaste contracten verschilt per bedrijf en verschilt op basis van de opdracht die beveiligingsbedrijven hebben*” (p.17) We delen de conclusie van Panteia dat “*Het enige verschil tussen de leden van de NVB en de VBe NL kan daarmee in het woord ‘veel’ liggen in de bovenstaande claim.*” (p.19) Echter denken we wel dat dit een cruciaal onderdeel is van de relevante onderzoeksvraag waarop een antwoord gevonden had moeten worden.
- Tot slot, met verwijzing naar “*NVB leden zien zelf bij het offren voor langlopende opdrachten ook concurrentie van VBe leden*” (p.19) stelt Panteia dat zowel VBe NL leden en NVB leden kortlopende en langlopende projecten uitvoeren. Feitelijk gaat het hier om een extensieve vergelijking tussen de twee brancheverenigingen zelf in plaats van tussen hun leden. Op basis van deze vergelijking mag dan mogelijk geconcludeerd worden dat er tenminste enkele VBe NL leden zijn die weleens een langlopende opdracht uitvoeren, het kan evenwel niet gebruikt worden om te stellen dat VBe NL leden en NVB leden vergelijkbaar zijn daar waar het gaat om de verhouding kort- versus langlopende opdrachten.

Conclusie

Het onderzoeksrapport van Panteia biedt geen onderbouwing voor de stelling dat VBe NL leden gelijk zijn aan de NVB leden daar waar het gaat om type bedrijfswerkzaamheden en organisatie van arbeid.

Voor wat betreft het (deel)onderzoek naar verschillen in bedrijfswerkzaamheden is de gehanteerde onderzoeksmethode (consulteren websites) te gevoelig voor meetfouten en tevens niet geschikt om uitspraken te doen over *de mate* waarin de leden van beide brancheverenigingen van elkaar verschillen (d.w.z. de verhouding tussen de verschillende type beveiligingswerkzaamheden binnen bedrijven). Wanneer we ons gelijk aan het Panteia rapport beperken tot de extensieve marge en ervan uitgaan dat de data vrij zijn van structurele meetfouten, dan leidt onze analyse van de data ook tot de tegenstelde conclusie: leden van de NVB en leden van VBe NL verschillen significant van elkaar daar waar het gaat om de werkzaamheden die zij uitvoeren en dit verschil wordt met name gedreven door het grotere aantal leden van de NVB die louter particuliere beveiliging doen.

Daar waar het gaat om het (deel)onderzoek naar de inzet van flexibele arbeidskrachten en breedsectorale inzetbaarheid kan er geen vergelijk worden gemaakt met de VBe NL leden, omdat deze niet als onderzoekssubjecten zijn meegenomen. Daarnaast is de telefonische steekproef klein en is het twijfelachtig of de steekproef (en de steekproefperiode gedurende de uitbraak van het coronavirus) representatief zijn voor de populatie van NVB leden en de normale gang van zaken binnen de sector.

SECOND OPINION VERGELIJKING LEDEN NVB EN VBE NL

Panteia (2020) biedt geen onderbouwing voor het al dan niet bestaan van verschillen tussen VBe NL leden en NVB leden daar waar het gaat om type bedrijfswerkzaamheden en organisatie van arbeid.

(Deel)onderzoek bedrijfswerkzaamheden

Methode gevoelig voor meetfouten

Het ontbreekt aan maatregelen om de inherente subjectiviteit in de dataverzameling te beperken

Focus op extensieve marge

Er kunnen geen uitspraken gedaan worden over de mate waarin leden van NVB en VBe NL verschillen in hun werkzaamheden

Conclusies uit de data statistisch onjuist

Data geven juist blijk van statistisch significante verschillen in de werkzaamheden van NVB en VBe NL leden

(Deel)onderzoek organisatie van arbeid

Kwaliteit van de steekproef problematisch

Steekproef is klein, niet aselekt getrokken en bevat geen VBe leden

Onderzoekperiode niet representatief

Interviews gedurende uitbraak coronacrisis vertekent het beeld van de organisatie van arbeid in de sector

Wederom focus op extensieve marge

De cruciale vraag of VBe NL leden veel (vaker) gebruik maken van flexibele arbeid wordt niet beantwoord

TEAM

Prof. dr. Erik Brouwer

Hoofd Mededinging &
Innovatie

e.brouwer@seo.nl

Dr. Gerben de Jong

Senior onderzoeker
Mededinging & Innovatie

g.dejong@seo.nl

Dr. Christiaan Behrens

Senior projectleider
Mededinging & Innovatie

c.behrens@seo.nl